

Djelovodni broj: 05-28/23-2

ZAŠTITNIK LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE

NACIONALNI PREVENTIVNI MEHANIZAM

**Po Opcionom protokolu uz Konvenciju UN protiv torture
i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka**

IZVJEŠTAJ O OBILASKU

Odjeljenja bezbjednosti (OB) Herceg Novi

Uprave policije Crne Gore

Podgorica, decembar 2023. godine

Podaci o obilasku

Vrsta obilaska:	Kontrolni obilazak;
Svrha obilaska:	Ocjena stanja i ispunjenosti ranijih preporuka Zaštitnika ¹ , prevencija torture;
Datum obilaska:	20.11.2023. godine;
Najava obilaska:	Obilazak nije najavljen;
Tim za obilazak:	Danijela Brajković, savjetnica Zaštitnika; Mensur Bošnjak, savjetnik Zaštitnika.

1. Uvod

Zaštitnik, u skladu sa Ustavom Crne Gore² i Zakonom o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore³, vrši poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u cilju prevencije mučenja i drugih oblika surovog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja lica lišenih slobode, a u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture i drugih surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka.⁴

NPM preduzima mjere za sprječavanje mučenja i drugih oblika surovih, neljudskih ili ponižavajućih kazni ili postupaka, sprovođenjem redovnih i kontrolnih obilazaka mjesta u kojima se nalaze ili se mogu naći lica lišena slobode ili lica kojima je ograničeno kretanje, odlukom suda ili drugog državnog organa.

Članovi tima NPM-a imaju pravo:

- da bez prethodne najave obilaze organe, ustanove i organizacije i pregledaju prostorije u kojima se nalaze ili bi se mogla nalaziti lica lišena slobode;
- na pristup podacima o: organima, ustanovama i organizacijama u kojima se nalaze lica lišena slobode, broju lica lišenih slobode u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze i o postupanju sa licima lišenim slobode;
- da bez prisustva službenog lica razgovaraju sa licima lišenim slobode i drugim licima koja mogu da daju odgovarajuće informacije u vezi sa sumnjom da se krše ljudska prava u organu, ustanovi ili organizaciji koju obilaze.

¹ Svi izrazi koji se u ovom Izveštaju koriste u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu;

² Član 81 Ustava Crne Gore;

³ Zakon o Zaštitniku ("Službeni list Crne Gore", br. 042/11 od 15.08.2011, 032/14 od 30.07.2014, 021/17 od 31.03.2017);

⁴ "Službeni list Crne Gore – međunarodni ugovori", br 9/2008;

1.1. Razgovor sa zaposlenima u Odjeljenju bezbjednosti Herceg Novi

Tim NPM-a obavio je kontrolni obilazak Odjeljenja bezbjednosti Herceg Novi u cilju provjere realizacije ranije datih preporuka.

Obilazak je započet razgovorom sa načelnikom OB-a g-dinom Slobodanom Đokićem. Članovi tima razgovarali su i sa zaposlenima u Dežurnoj službi.

Tokom obilaska obavljen je uvid u dio dokumentacije. Nije zatečeno ni jedno lice u prostorijama za zadržavanje.

1.2. Opšte informacije

Tokom 2023. godine, zaključno sa danom obilaska, prema evidencijama, 383 lica su bila lišena slobode, dok je zadržanih lica bilo 37.

Sredstva prinude su bila korišćena svaki put opravdano. Evidencija pozvanih lica u službene prostorije OB Herceg Novi, bilježi ukupno 466 lica do dana obilaska NPM-a.

U odnosu na broj izvršilaca postoji i dalje potreba za uvećanjem kako bi se službene potrebe koje imaju na cjelokupnoj teritoriji koju pokrivaju, obavljale lagodnije, bez pritiska koji donosi manjak neophodnih kadrova.

1.3. Ispunjenost ranije datih preporuka

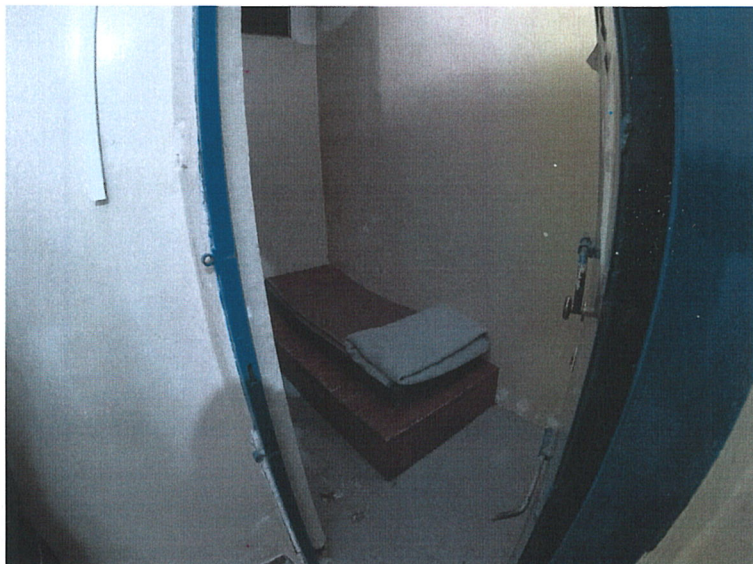
U materijalnom smislu, u odnosu na prostorije za zadržavanje, nema promjena. Dvije prostorije su u upotrebi - jednokrevetna i dvokrevetna. Jednokrevetna je namijenjena za smještaj osoba ženskog pola.

Preporuka koja je upućena odnosi se na dimenzije prostorija, u smislu da budu u skladu sa standardom CPT-a (European Committee for the Prevention of Torture)⁵.

Preporuka - da se jednokrevetna prostorija za zadržavanje upodobi sa standardima CPT-a u pogledu površine i dimenzija – **nije ispunjena.**

⁵ Standardi CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2006 – paragraph 43.

Fotografija broj 1. – jednokrevetna prostorija u OB Herceg Novi

NPM je takođe sugerisao da opremljenost prostorija treba biti u skladu sa domaćim Pravilnikom⁶.

Preporuka – da se prostorije za zadržavanje opreme fiksiranim klupama i stolicama – **nije ispunjena.**

Prirodna svjetlost u prostorijama i dalje nije na zadovoljavajućem nivou, te i u ovom segmentu prostorije ne ispunjavaju standard koje propisuje Evropski komitet za prevenciju torture (CPT).⁷

Preporuka – da se prostorije za zadržavanje obezbijedi prirodna svjetlost – **nije ispunjena.**

NPM je uputio preporuku sa ciljem da infrastruktura bude podešena licima sa invaliditetom, konkretno da se obavi sanacija toaleta u OB Herceg Novi. U ovom domenu takođe nije ništa urađeno, te su uslovi isti kao i tokom prethodnih obilazaka NPM-a.

⁶ Pravilnikom o uslovima koje moraju da ispunjavaju prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode – član 7;

⁷ CPT/Inf/E (2002) 1 - Rev. 2006, paragraf 42;

Preporuka – da toalet opremi novim sanitarnim elementima, te da isti bude prilagođen osobama sa invaliditetom – **nije ispunjena.**

Preporuka koja se odnosi na saniranje oštećenja na zidu oko umivaonika takođe nije implementirana.

Preporuka – da se sanira oštećenje na zidu oko umivaonika u prostorije za zadržavanje – **nije ispunjena.**

Fotografija broj 2. – umivaonik u prostoriji je zarđao i dotrajavao

Pregledom dokumentacije tokom obilaska, primjećeno je da se podaci unose ažurno, te je preporuka vezano za dokumentovanje nuđenja obroka, bila primjenjena.

Preporuka – da se u dosije zadržanog lica uvijek konstatuje vrijeme dostavljanja, odnosno nuđenja obroka – **ispunjena**

Jasnoća prikaza na monitoru bila je različita i nije bila ujednačena iz obje prostorije. Prikaz iz dvokrevetne prostorije bio je mnogo oštrij i pregledniji, u odnosu na jednokrevetnu prostoriju.

Preporuka – da se obezbijedi jasan prikaz na monitoru, putem kojeg se posmatraju dešavanja u prostorijama za zadržavanje – **nije ispunjena.**

Tokom prethodnih obilazaka Zaštitnik kao NPM uputio je preporuku da se unosi podatak o tome da li je zadržano lice neposredno nakon lišavanja slobode bilo upoznato sa svojim pravima - pravo da o zadržavanju obavijesti lice koje sam odredi, kao i diplomatskog, odnosno konzularnog predstavnika države čiji je državljanin, odnosno predstavnika odgovarajuće međunarodne organizacije, ako se radi o raseljenom licu ili licu bez državljanstva. Ova praksa već je uspostavljena u Ob Tivat i OB Bijelo Polje, na način što lice potpiše službenu zabilješku koju je sačinio policijski službenik.

Preporuka – da se o upoznavanju sa pravima lica lišenih slobode, sačini zapisnik koji će biti potpisan od strane tog lica i policijskog službenika, koji ga je sa pravima upoznao, kako to propisuje Pravilnik o načinu obavljanja policijskih poslova i primjeni ovlašćenja u obavljanju tih poslova – **nije ispunjena.**

Evidencija pozivanih lica u službene prostorije OB Herceg Novi sadrži sljedeće podatke – Ime i prezime lica; Ime oca; datum rođenja; mjesto rođenja; datum i vrijeme pozivanja; prebivalište/grad; adresa prebivališta; policijski službenik koji je pozvao lice; policijski službenik koji je unio podatke. U pojedinim slučajevima podaci su precizni u vezi vremena ulaska i ulaska građana, dok u pojedinim vrijeme kada je lice napustilo OB nisu upisani.

Preporuka – da se u evidenciji pozvanih lica bilježi i vrijeme kada je pozvano lice napustilo prostorije CB-a Herceg novi - nije ispunjena.

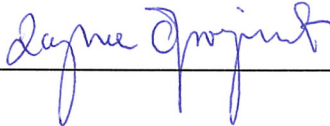
1.3. Zaključak

Preporuke koje se tiču unapređenja materijalnih uslova, uglavnom zahtijevaju veći i sistemski angažman, podršku Uprave policije i resornog Ministarstva.

Zaštitnik kao NPM ukazuje na važnost preciznog vođenja dokumentacije, sa ciljem poštovanja procesnih garancija, ali i mogućnosti da spoljna nadzorna tijela kroz uvid u evidencije imaju precizniju sliku o službenim radnjama i postupanju policijskih službenika. U slučajevima gdje su primjećeni propusti ili podatak nije evidentiran i dalje ostaje pitanje da li su u konkretnim slučajevima ispoštovana prava građana.

Savjetnici Zaštitnika za zaštitu od torture, bezbjednost i NPM

Danijela Brajković

Mensur Bošnjak

